

GIẢI PHÁP TRIỂN KHAI HIỆU QUẢ DỊCH VỤ CÔNG TRỰC TUYẾN NGÀNH KHO BẠC NHÀ NƯỚC

Ths. Hoàng Thu Hà*

Trên cơ sở xây dựng hình thành chính quyền điện tử, với mục tiêu chiến lược phát triển Kho bạc nhà nước đến năm 2020 hình thành Kho bạc điện tử trên nền tảng công nghệ thông tin hiện đại, việc hình thành và phát triển theo đúng lộ trình của ngành Kho bạc điện tử phụ thuộc vào nhiều yếu tố như sự tham gia của các đơn vị sử dụng ngân sách nhà nước, các chủ đầu tư, yếu tố con người...

Với mục tiêu sẽ cung cấp nhiều thủ tục hành chính, với giao diện thân thiện, dễ sử dụng đồng thời đảm bảo tính bảo mật thông tin. Dựa vào tình hình thực tế triển khai các dịch vụ công trực tuyến của ngành Kho bạc, Tác giả bài viết nêu ra một số thuận lợi và khó khăn trong việc triển khai, đồng thời đề xuất một số giải pháp hợp lý phù hợp với xu hướng cải cách thủ tục hành chính hiện nay.

• Từ khóa: cải cách thủ tục hành chính, kho bạc điện tử, dịch vụ công trực tuyến...

On the basis of building an e-government, with the strategic goal of developing the State Treasury until 2020, to form an electronic treasury on the basis of modern information technology, the formation and development in accordance with the process of e-treasury industry depends on many factors such as the participation of units using state budget, investors, human factors...

With the goal of providing many administrative procedures, with friendly interface, easy to use and ensure information security. Based on the actual situation of deploying online public services of the Treasury sector, the author of the article points out some advantages and difficulties in implementation, and proposes some reasonable solutions suitable for Current administrative reform trend.

• Keywords: administrative procedure reform, electronic treasury, online public services...

hàng đầu của bất kỳ quốc gia nào. Chính phủ điện tử cho phép người dân tương tác, tăng tính minh bạch, giảm chi phí, nâng cao hiệu lực, hiệu quả hoạt động của Chính phủ, góp phần làm giảm tiêu cực, thúc đẩy tăng trưởng kinh tế - xã hội, đảm bảo an ninh, quốc phòng.

Hòa chung với chiến lược chung của cả nước, ngành Kho bạc Nhà nước (KBNN) cũng đề ra mục tiêu đến năm 2020 sẽ phát triển hệ thống Kho bạc điện tử góp phần hiện đại hóa công tác kiểm soát chi, mở và sử dụng tài khoản của KBNN.

2. Tổng quan về dịch vụ công trực tuyến KBNN

2.1. Những đặc điểm cơ bản

Dịch vụ công trực tuyến là dịch vụ hành chính công và các dịch vụ khác của cơ quan nhà nước được cung cấp cho các tổ chức, cá nhân trên môi trường mạng.

Theo hướng dẫn của Bộ Thông tin và Truyền thông tại Thông tư số 26/2009/TT-BTTTT ngày 31/07/2009 về việc cung cấp thông tin và đảm bảo khả năng truy cập thuận tiện đối với trang thông tin điện tử của cơ quan nhà nước, chương trình dịch vụ công trực tuyến được triển khai theo 4 mức độ.

Dịch vụ công trực tuyến mức độ 1: Là dịch vụ đảm bảo cung cấp đầy đủ các thông tin về quy trình, thủ tục, hồ sơ, thời hạn, phí và lệ phí thực hiện dịch vụ.

Ngày nhận bài: 1/3/2019

Ngày chuyển phân biên: 11/3/2019

Ngày nhận phân biên: 15/3/2019

Ngày chấp nhận đăng: 19/3/2019

1. Đặt vấn đề

Việc ứng dụng Công nghệ thông tin (CNTT) trong hoạt động của cơ quan nhà nước, hướng tới phát triển Chính phủ điện tử là xu thế tất yếu, là mô hình phổ biến của nhiều quốc gia, xây dựng chính phủ điện tử trở thành nhiệm vụ quan trọng

* Trường Cao đẳng Công nghiệp Hưng Yên

Dịch vụ công trực tuyến mức độ 2: Là dịch vụ công trực tuyến mức độ 1 và cho phép người sử dụng tải về các mẫu văn bản và khai báo để hoàn thiện hồ sơ theo yêu cầu. Hồ sơ sau khi hoàn thiện được gửi trực tiếp hoặc qua đường bưu điện đến cơ quan, tổ chức cung cấp dịch vụ.

Dịch vụ công trực tuyến mức độ 3: Là dịch vụ công trực tuyến mức độ 2 và cho phép người sử dụng điền và gửi trực tiếp các mẫu văn bản đến cơ quan, tổ chức cung cấp dịch vụ. Các giao dịch trong quá trình xử lý hồ sơ và cung cấp dịch vụ được thực hiện trên môi trường mạng. Việc thanh toán lệ phí (nếu có) và nhận kết quả được thực hiện trực tiếp tại cơ quan, tổ chức cung cấp dịch vụ.

Dịch vụ công trực tuyến mức độ 4: Là dịch vụ công trực tuyến mức độ 3 và cho phép người sử dụng thanh toán lệ phí (nếu có) được thực hiện trực tuyến. Việc trả kết quả có thể được thực hiện trực tuyến, gửi trực tiếp hoặc qua đường bưu điện đến người sử dụng.

Dịch vụ công trực tuyến ngành kho bạc là việc triển khai nộp hồ sơ qua môi trường mạng đối với các thủ tục chuyên ngành của Kho bạc Nhà nước (KBNN). Thay vì trực tiếp mang hồ sơ, chứng từ

đến KBNN theo phương thức thủ công như trước thì các đơn vị sử dụng ngân sách (ĐVSĐNS) chỉ cần gửi qua hệ thống dịch vụ công trực tuyến của KBNN và nhận phản hồi, kết quả qua email...

2.2. Những lợi ích mà dịch vụ công trực tuyến ngành KBNN mang lại

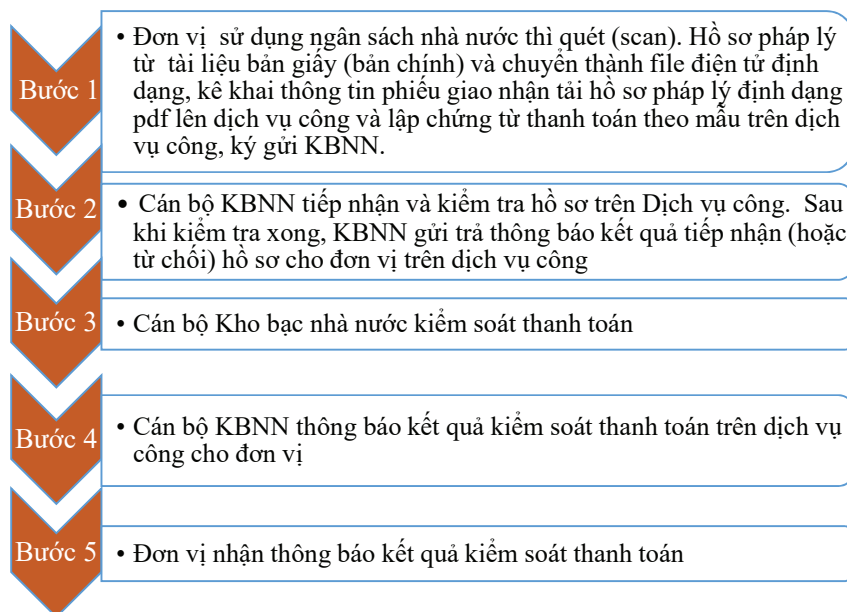
Thứ nhất, dịch vụ công là xu thế tất yếu của tiến trình cải cách thủ tục hành chính, phù hợp với mô hình phát triển chính phủ điện tử trong thời gian tới và đặc biệt trở thành kho bạc điện tử vào năm 2020.

Thứ hai, đối với các đơn vị sử dụng ngân sách nhà nước, tạo điều kiện thuận lợi và giảm thời gian đi lại cho các đơn vị, giảm chi phí hoạt động, hạn chế việc giả mạo chữ ký, giả mạo con dấu của đơn vị do kế toán trưởng và Thủ trưởng đơn vị ký duyệt bằng chữ ký số; thông tin thanh toán được bảo mật. Sự cải cách này đã gắn với việc phân định rõ ràng và tăng cường tính tự chịu trách nhiệm của các ĐVSĐNS.

Đồng thời, trên dịch vụ công cung cấp các thông tin về thời gian, quá trình tiếp nhận hồ sơ, kiểm soát thanh toán thông qua các trạng thái như: “KBNN từ chối hoặc tiếp nhận hồ sơ”, “KBNN đang xử lý hồ sơ”, “KBNN đã thanh toán hoặc từ chối thanh toán” “KBNN từ chối hoặc tiếp nhận hồ sơ” điều đó đã góp phần tăng tính minh bạch trong việc kiểm soát hồ sơ thanh toán của KBNN và qua đó các đơn vị chủ động biết được tình trạng và kết quả xử lý hồ sơ thanh toán của đơn vị mình.

Thứ ba, đối với các đơn vị KBNN thì dịch vụ công trực tuyến góp phần hiện đại hóa công tác kiểm soát chi theo hướng hồ sơ, chứng từ của đơn vị thực hiện kiểm soát chi qua KBNN sẽ được gửi trên dịch vụ công, từ đó giao diện vào hệ thống TABMIS bảo đảm minh

Hình: Các bước thực hiện dịch vụ công trực tuyến KBNN

Nguồn: Tác giả tổng hợp

bạch về hồ sơ, chứng từ, nội dung kiểm soát, hình thành bước đi đầu tiên tiến tới thực hiện quy trình kiểm soát chi điện tử. Qua đó, tạo tính công khai minh bạch trong việc kiểm soát chi qua hệ thống Kho bạc Nhà nước, từ đó làm tăng trách nhiệm của cán bộ kiểm soát chi trong quá trình thực thi nhiệm vụ.

2.3. Kết quả triển khai thực hiện dịch vụ công trực tuyến

Thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia về ứng dụng công nghệ thông tin (CNTT) trong hoạt động của cơ quan Nhà nước giai đoạn 2011 - 2015 theo Quyết định 1605/QĐ-TTg ngày 27/8/2010 của Thủ tướng Chính phủ và “cung cấp thông tin, dịch vụ công (DVC) trực tuyến mức độ cao trên diện rộng cho người dân và doanh nghiệp, góp phần làm cho hoạt động của cơ quan Nhà nước minh bạch hơn, phục vụ người dân và doanh nghiệp tốt hơn và Chiến lược phát triển Kho bạc Nhà nước (KBNN) đến năm 2020, đặt ra mục tiêu là các hoạt động KBNN được thực hiện trên nền tảng CNTT hiện đại và hình thành Kho bạc điện tử.

Trên cơ sở Quyết định 2700/QĐ-BTC ngày 30/10/2013 của Bộ trưởng Bộ Tài chính phê duyệt báo cáo nghiên cứu khả thi dự án “Nâng cấp Cổng thông tin điện tử Bộ Tài chính và tích hợp DVC điện tử” và Nghị quyết 36a/NQ-CP ngày 14/10/2015 của Chính phủ về Chính phủ điện tử, KBNN đã phối hợp với nhà thầu xây dựng và cung cấp các dịch vụ công trực tuyến gồm: (1) thông báo tham gia hệ thống dịch vụ công trực tuyến của KBNN; (2) đăng ký bổ sung tài khoản tại KBNN và thay đổi mẫu dấu, mẫu chữ ký, kê khai, giao nhận hồ sơ và trả kết quả kiểm soát chi; (3) đăng ký rút tiền mặt với KBNN. Từ tháng 03/2016 đến 1/2018 triển khai thí điểm tại 5 KBNN (Hà Nội, Hải Phòng, Đà Nẵng, Cần Thơ, Thành Phố Hồ Chí Minh). Hiện tại từ tháng 02/2018 đến nay dịch vụ công trực tuyến đã được triển khai tại các KBNN các tỉnh thành

trên cả nước như Bắc Giang, Khánh Hòa, Tuyên Quang, Hậu Giang...

2.4. Đánh giá kết quả thực hiện

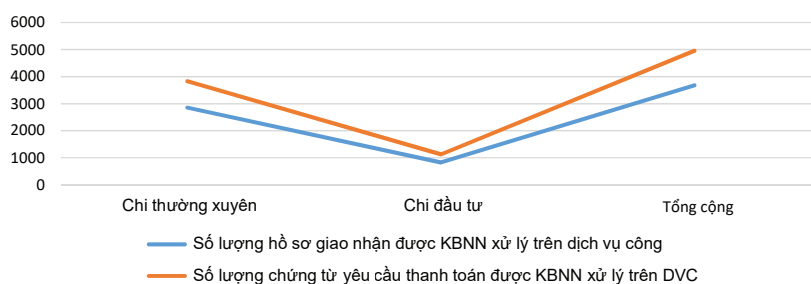
a) Kết quả đạt được

Theo đánh giá từ phía các KBNN, thì các đơn vị sử dụng ngân sách tham gia dịch vụ công trực tuyến còn ít so với lượng các đơn vị giao dịch kho bạc, nên số lượng mà tác giả tổng hợp còn ít so với số thực tế hồ sơ phát sinh tại KBNN.

Việc triển khai thí điểm dịch vụ công trực tuyến KBNN đã nhận được sự ủng hộ, phối hợp rất tốt từ phía các đơn vị sử dụng ngân sách, ý thức được tầm quan trọng, mục tiêu của dịch vụ công trực tuyến. Qua thời gian thí điểm, cán bộ ngành kho bạc cũng như cán bộ (kế toán) của các đơn vị giao dịch cũng đã dần quen với việc triển khai ứng dụng công nghệ thông tin vào giải quyết công việc, thuận thực với các thao tác xử lý nghiệp vụ chuyên môn.

Đánh giá về chất lượng dịch vụ công trực tuyến mà KBNN cung cấp thì đã đảm bảo tính thông suốt, đường truyền ổn định, đảm bảo an toàn, quy định chi tiết cho từng quy định, dễ dàng cho các đơn vị tham gia. Các đơn vị đã truyền được chứng từ sang KBNN, KBNN đã thực hiện hoàn thiện chứng từ trên dịch vụ công và giao điện truyền vào hệ thống TABMIS, trả báo nợ cho đơn vị theo đúng quy định, nhất là các hồ sơ chứng từ đơn giản như chi thường xuyên áp dụng trên dịch vụ công, do đơn vị chỉ thực hiện giao nhận hồ sơ và thực hiện thanh toán qua dịch vụ công, không phải đến Kho bạc Nhà nước.

Đồ thị: Số lượng hồ sơ, chứng từ thực hiện dịch vụ công trực tuyến qua KBNN (Từ tháng 3/2016 - 31/8/2017)

Nguồn: Tác giả tổng hợp

b) Tồn tại hạn chế

Bên cạnh những kết quả đã đạt được thì việc triển khai dịch vụ công trực tuyến ngành KBNN cũng gặp phải một số khó khăn như:

Thứ nhất, đây là cái tiên phong, thay đổi cho một thời kỳ, vì vậy mà trong giai đoạn triển khai sẽ vướng phải một số khó khăn do thói quen làm việc, phê duyệt chứng từ thông qua bản giấy, ký chữ ký tay mà chưa quen với việc phê duyệt chứng từ trên máy tính, ký bằng chữ ký số đã làm ảnh hưởng không nhỏ đến quá trình triển khai thực hiện, cũng như nhận thức của cán bộ làm việc.

Thứ hai, vì đang trong quá trình triển khai, sẽ khó tránh khỏi tình trạng song song giữa hai hình thức, nên áp lực công việc sẽ tăng lên đối với cả đơn vị sử dụng ngân sách Nhà nước và Kho bạc Nhà nước.

Thứ ba, việc cân bằng giữa khả năng truy cập và xử lý giao dịch trong dịch vụ công trực tuyến là đòi hỏi cấp bách để thuận tiện trong giao dịch, tránh tình trạng không gửi được hồ sơ, dẫn đến chậm kết quả xử lý. Bên cạnh đó là việc đảm bảo tính an toàn thông tin, nhưng đòi hỏi phải thuận tiện trong các thao tác xử lý đối với công nghệ thông tin nói chung và dịch vụ công trực tuyến nói riêng thì đảm bảo an toàn bảo mật thường mâu thuẫn với sự thuận tiện, dễ sử dụng, còn nhu cầu cung cấp dịch vụ công trực tuyến với quy trình đơn giản, thuận tiện cho người sử dụng thì lại khó đảm bảo an toàn thông tin.

Thứ tư, vẫn đang tồn tại việc rà soát, đánh giá lại các thủ tục hành chính trong toàn hệ thống các đơn vị nhà nước và ngành KBNN nói riêng nên việc cập nhật chính xác các thủ tục hành chính vào phần mềm để thực hiện dịch vụ công vẫn đang trên đường chuẩn hóa.

Thứ năm, về phía các đơn vị sử dụng ngân sách còn gặp khó khăn về cơ sở vật chất để tham gia dịch vụ công, nhất là khối ngân sách xã, khối trường học, hệ thống máy tính còn thiếu, hoặc nếu có thì cấu hình lại thấp, đồng thời hệ thống máy móc hỗ trợ như máy scan, máy photocopy, máy in chưa đảm bảo yêu cầu để thực hiện dịch vụ công.

3. Một số giải pháp để triển khai hiệu quả dịch vụ công trực tuyến KBNN

Với mục tiêu vào năm 2020 sẽ hình thành Kho bạc điện tử trên nền tảng công nghệ thông tin hiện đại, cung cấp ngày càng nhiều các dịch vụ công trực tuyến, đảm bảo chương trình giao diện thân thiện, dễ sử dụng, hiệu năng xử lý nhanh và hiệu quả cho các tổ chức, cá nhân có quan hệ giao dịch với KBNN.

Một là, hoàn thiện các căn cứ pháp lý cần thiết để các đơn vị có quan hệ với ngân sách, chủ đầu tư, các đơn vị KBNN triển khai tốt các dịch vụ công trực tuyến, đồng thời cung cấp nhiều thủ tục ngành KBNN hơn.

Hai là, đảm bảo các điều kiện về cơ sở trang thiết bị để thực hiện các dịch vụ công trực tuyến như: Có máy tính kết nối với mạng internet, máy scan, địa chỉ thư điện tử liên lạc với KBNN trong quá trình sử dụng dịch vụ công trực tuyến, chứng thư số đang còn hiệu lực được cấp bởi tổ chức cung cấp dịch vụ chứng thực chữ ký số chuyên dùng phục vụ các cơ quan thuộc hệ thống chính trị hoặc chứng thư số được cấp bởi tổ chức cung cấp dịch vụ chứng thực chữ ký số công cộng.

Ba là, đẩy mạnh công tác tuyên truyền và hướng dẫn hay tổ chức tập huấn sử dụng dịch vụ công trực tuyến đến người sử dụng tại các đơn vị để nâng cao nhận thức, hiểu biết về vai trò và lợi ích của hệ thống dịch vụ công, tạo động lực thúc đẩy các đơn vị sử dụng ngân sách, chủ đầu tư tham gia sử dụng ngày càng nhiều các dịch vụ công trực tuyến KBNN.

Cuối cùng, xây dựng một đội ngũ cán bộ chuyên nghiệp, tài năng, đáp ứng được nhu cầu đổi mới về ứng dụng công nghệ thông tin trong giải quyết công việc.

Tài liệu tham khảo:

Quyết định số 1605/QĐ-TTg ngày 27/8/2010 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Chương trình Quốc gia về ứng dụng công nghệ thông tin trong hoạt động của cơ quan nhà nước giai đoạn 2011-2015.

Quyết định 2704/QĐ-BTC của Bộ trưởng Bộ Tài chính ngày 17/12/2015 về việc thi điểm thủ tục giao dịch điện tử đối với dịch vụ công trên Cổng thông tin KBNN.

Quyết định số 196/QĐ-KBNN ngày 17/01/2018 của Tổng giám đốc Kho bạc Nhà nước về việc ban hành Quy chế vận hành hệ thống dịch vụ công trực tuyến của KBNN.